
Brannsikre kulturmiljø

Martin Kristoffersen,
branningeniør

Hva er kulturmiljø?

Samlebegrep for kulturminner, kulturmiljø og landskap. Norge har blant annet:

6000

Bygninger med kommunale verneklasser

3800

Fredede bygninger

750

Listeførte kirker

8

Inskripsjoner på UNESCOs verdensarvliste

13

Fredede kulturmiljø

200

Tette trehusmiljø /brannsmitteområder

Hvorfor brannsikre?

Fra mindre byggesaker til langsiktig samfunnsutvikling; brannsikring er en forutsetning.

- Myndighetskrav i byggesaker (TEK 17) og i eksisterende bygninger (FOB).
- Bevaring og ombruk av bygninger blir mer aktuelt i tiden.
- Kulturmiljø gir næringsutvikling og livskraftige lokalsamfunn.
- FNs bærekraftsmål 11.4: Styrke innsatsen for å verne og sikre verdens kultur- og naturarv.

Hvilken brannsikkerhet forventer vi her?

Tap av kulturminner ryster

Foto: Trondheim kommune

*Politisk betent kulturminne som har skapt mye debatt.
Fylkeskommunen stilles til veggs for å ikke ha sikret bygget.*

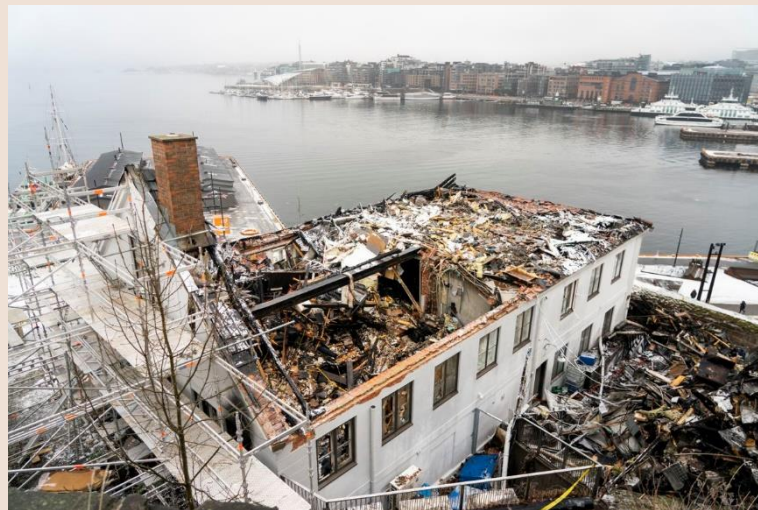

Foto: Terje Pedersen / NTB

*Stilles spørsmål til brannsikkerheten i bygget, spesielt «manglende»
sprinkleranlegg.*

*Reaksjoner fra politikere, kulturminneforvaltning og befolkning, mot Oslo
kommune og Forsvarsbygg.*

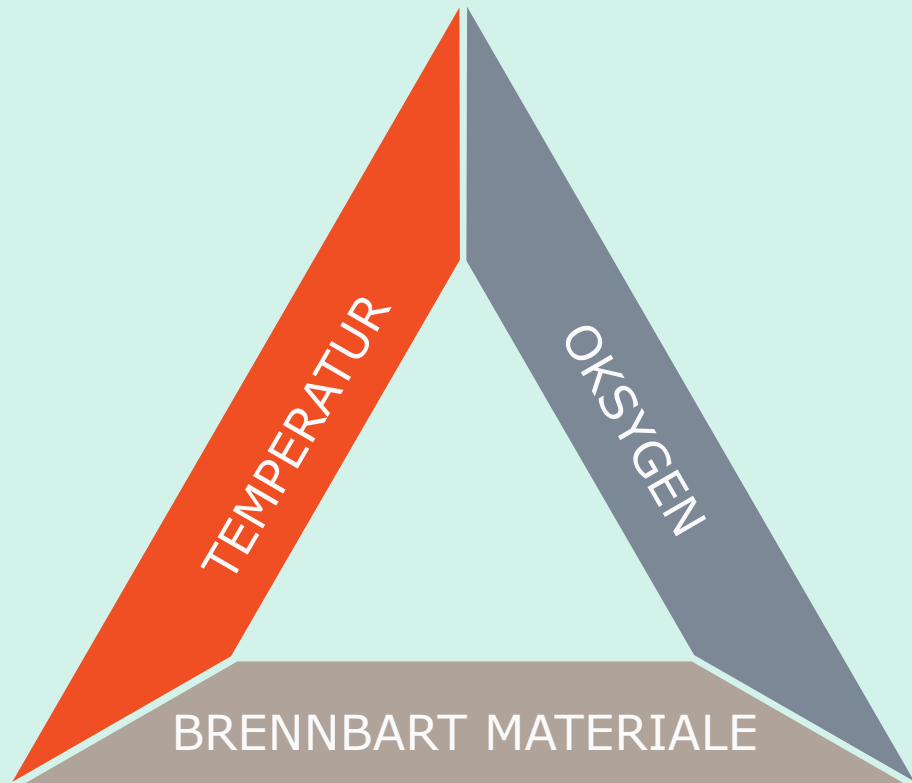
Forventet- vs. påkrevd sikkerhetsnivå

- Brannkravenes hensikt er å unngå tap av liv – tap av bygget aksepteres.
- Brannkrav til fredete byggverk er som for byggverk generelt.
- Kulturminneloven: det er et nasjonalt ansvar at kulturminner vernes for fremtidige generasjoner.
- Samfunnets forventning: Tap av uerstattelige kulturverdier er ikke akseptert.
- Brann- og eksplosjonsvernloven/Plan- og bygningsloven: brannsikkerhet skal ses i sammenheng med materielle verdier, miljø- og samfunnsmessige forhold.

Foto: Hanna Johre/NTB

Hva jeg glemte om brannsikkerhet

Hint →

Brannsikring av fredete bygg og anlegg i privat eie

- Prosjekt for Nordland fylkeskommune har undersøkt rammevilkår og arbeid med brannsikkerhet blant representative kulturminner i Nordland.
- Befaring av ca. 50 bygninger. Intervju med 11 eiere.
- Danner grunnlag for nasjonal veileder fra Riksantikvaren.

Sjønstå gård

Vanlig strategi:

- Sikre liv og helse, materielle verdier erstattes.
- Automatisk brannalarmanlegg
- Rask innsats av brannvesenet
- Automatisk sløkkeanlegg

Men:

- Lav/ingen risiko for liv og helse, uerstattelig kulturarv.
- Ingen strøm, ingen mobildekning.
- Innsatstid ca. 60 minutter (på sommeren)
- Lite vann. Begrenset mulighet for drift og vedlikehold

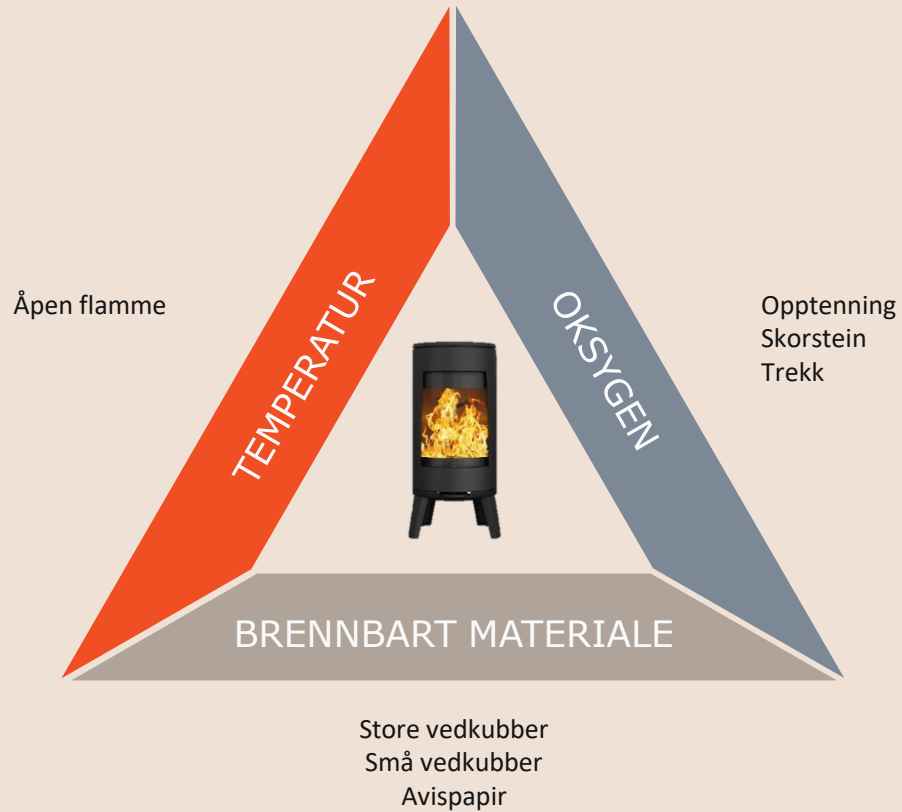

Vanlig strategi:

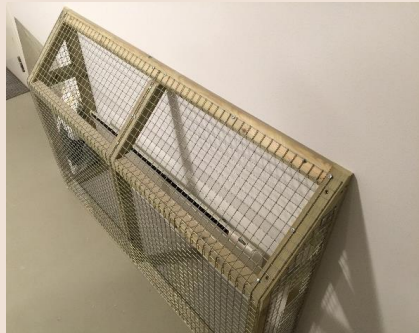
- Min tilnærming til brannsikkerhet er formet av TEK (sikkerhet VED brann).
- Tekniske tiltak begrenser branntilløp svært effektivt.

Men:

- Vi ønsker å unngå brann, ikke å håndtere brann.
- Brann som oppdages tidlig og slokkes effektivt gir likevel skader. Brann, røyk og slokkeskader.

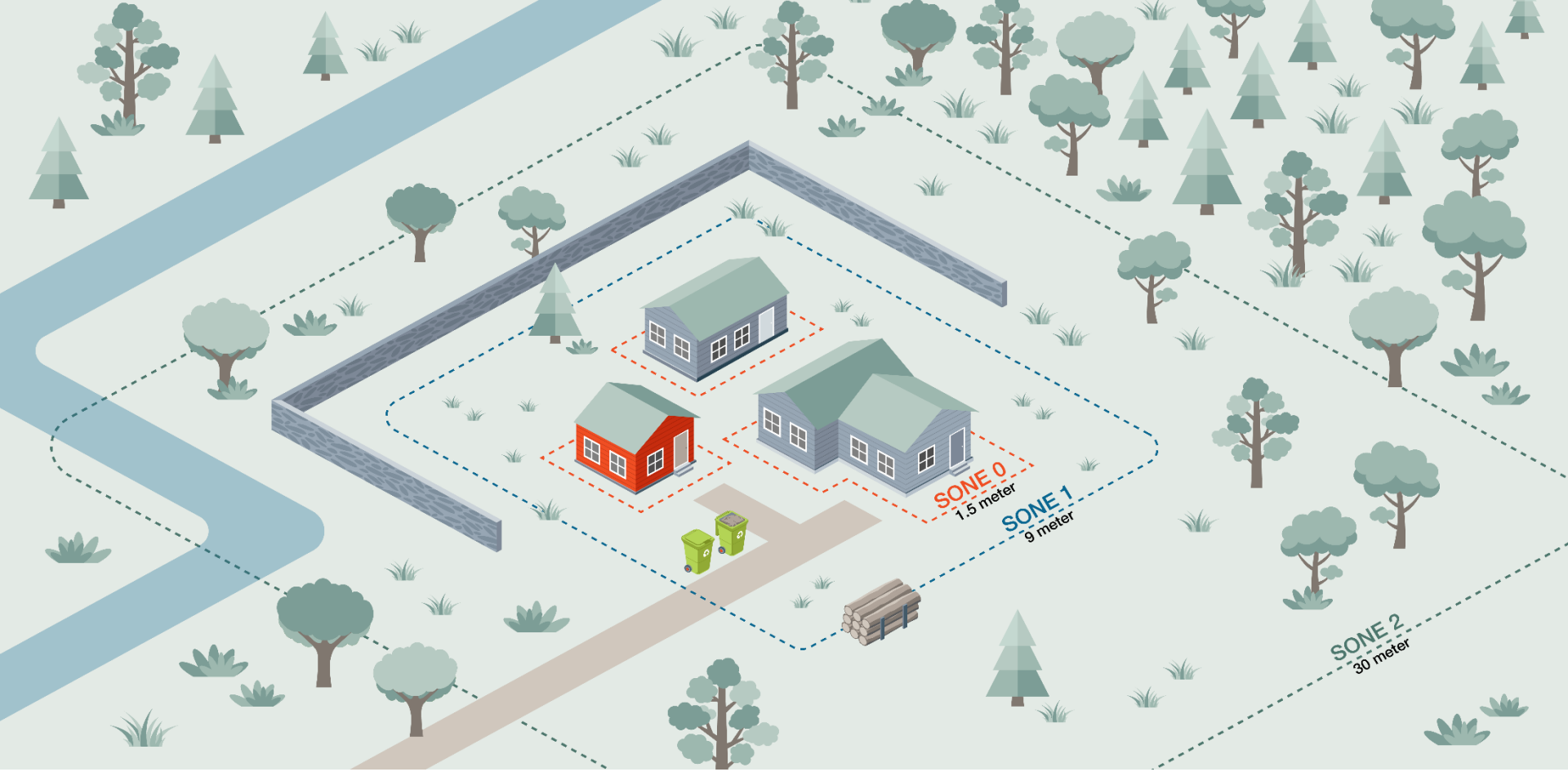

TEMPERATUR

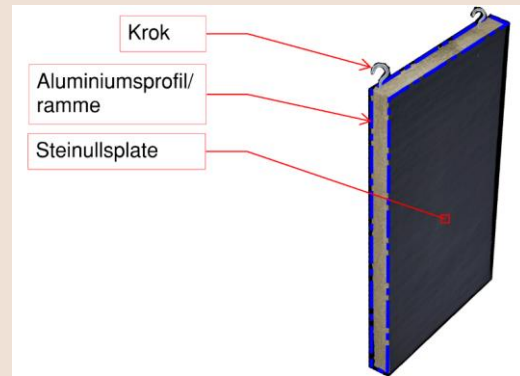

BRENNBART MATERIALE

OKSYGEN

Hva lærte jeg?

- Min vanlige tilnærming som branningeniør ble utfordret.
- Et «brannkonsept» (les: VTEK) er lite konstruktivt.
- ROS-analyse er bedre tilnærming.
- Fokus på fysiske tiltak som forebygger brann, deretter varsling og slokking, deretter skadebegrensning, deretter restverdiredning.
- Dersom man tenker brannsikring i flere sammenhenger, kan man oppnå økt sikkerhet med liten kostnad.

